

Ikäihmisten päivätoiminta

Vanhus- ja vammaisneuvosto 14.02.2023 § 7

Päivätoiminnan käynnistämisestä pidettiin suunnittelupalaveri 26.1.2023 järjestöjen, kunnan sekä varhan edustajien kesken.

Liitteenä palaverimuistio

Esittelijä

Päätösehdotus Vanhus- ja vammaisneuvosto laatii palaverimuistion ja puheenjohtajan ja sihteerin tekemän alustuksen pohjalta aloitteen kunnanhallitukselle päivätoiminnan käynnistämiseksi ikäihmisille Kustavissa.

Päätös Vanhus- ja vammaisneuvosto valtuutti puheenjohtajan ja sihteerin laatimaan kirjelmän kunnanhallitukselle ikäihmisten päivätoiminnan käynnistämiseksi. Kirjelmässä tulee olla selvitys alustavista kustannuksista, päivätoiminnan organisoinnista ja sisällöstä.

Täytäntöönpano Kunnanhallitus

Kunnanhallitus 27.02.2023 § 34

Vakka-Suomen vanhustenkotiyhdistyksen varoja on vuoden 2022 aikana käytetty toteutettaessa ikäihmisille suunnattuja tapahtumia ja hankintoja Kustavin sosiaalilautakunnan päätöksellään 16.12.2021 § 82 asettaman toimikunnan suositusten mukaisesti. Kyseisellä päätöksellään sosiaalilautakunta on päättänyt lahjoituksen kohdentamisen suunnittelua varten perustettavasta työryhmästä. Työryhmään päätettiin kuuluviksi sosiaalilautakunnan edustajana puheenjohtaja Mirja Järvelä, vanhus- ja vammaisneuvoston edustaja, sairaanhoitaja Tuula Leino ja sosiaalijohtaja Aino Hynninen.

Työryhmän tehtävänä on ollut nimenomaisesti antaa suosituksia varojen käytöstä.

Vuoden 2020 lopulla lahjoitusvaroja on ollut työryhmän kokousmuistion 9.11.2022 mukaan noin 24.000 euroa. Työryhmä on kokousmuistion kohtaan 4 kirjannut seuraavasti:
”Päätettiin myöntää loput varat päivätoiminnan/virkistys- ja viriketoiminnan järjestämiseksi kaikille kunnan ikäihmisille. Ikäihmisille tarkoitetun päivätoiminnan/virkistys- ja viriketoiminnan tarkoituksena on tukea ikäihmisten hyvinvointia, osallisuutta ja virkistäytymistä ja edistää sosiaalista kanssakäymistä ja sosiaalista toimintakykyä. Toimintaa voidaan järjestää Palvelukeskuksen tiloissa viikoittain. Toiminnan ohjaus voidaan hankkia ostopalveluna sekä tarvittavat kuljetuspalvelut. Toiminnan sisältöön voi kuulua kohderyhmän toiveiden mukaan liikuntaa, ohjelmallista yhdessäoloa, musiikki-, taide-, kirjallisuus- tai kulttuuriteemoihin tai terveyteen tai ajankohtaisiin asioihin liittyen. Toiminta voi sisältää esim.

kahvit tai lounaan. Vanhus- ja vammaisneuvosto suunnittelee tarkemmin päivätoiminnan vuodelle 2023”.

Ikäihmisten päivätoiminnan suunnitteluryhmä on kokouksessaan 26.1.2023 kirjannut päivätoiminnan määritelmän ja tavoitteet seuraavasti:

”Päivätoiminta on ennaltaehkäisevää ja kuntoutumista tukevaa toimintaa, jolla edistetään kotona asuvien ikääntyneiden toimintakykyä, henkistä vireyttä ja sosiaalisia suhteita. Päivätoiminnan tavoitteena on tukea ensisijaisesti monisairaiden, muistisairaiden ja yksinasuvien ja tarvittaessa omaishoidettavien asiakkaiden ja heidän perheidensä kotona asumista. Lisäksi tavoitteena on tukea asiakkaan omatoimisuutta ja itsenäistä tai tuettua selviytymistä kotiooloissa sekä edistää asiakkaiden hyvinvointia. (Helsinki, ikääntyneiden päivätoiminnan sääntökirja 2019)”

Kokouksen kuluessa tehtiin seuraavia ehdotuksia ja reunaehtoja:

- Toiminta suunnataan yli 75-vuotiaille
- Yhden kerran viikossa ja viisi tuntia per kerta. Ryhmä koko 6-10 hlö
- Maksullista toimintaa, maksu pidettävä hyvinkin maltillisena, että kynnyks osallistua on pieni.
- Yksi palkattu ohjaaja ja 2-5 vapaaehtoista/krt riippuen toiminnan luonteesta.
- Kokoontuvia ryhmiä voi olla useampia riippuen ilmoittautuneiden määrästä. Kuitenkin kokoontumisia vain kerran viikossa.
- Maksuun sisältyy ohjelma/ohjaus, lounas ja iltapäiväkahvit.
- Tuula Leinolla on aikaisemmin tehdyn selvityksen vuoksi lista ikäihmisistä, joita voisi alkuun lähestyä kirjeellä päivätoiminnasta.
- Päivätoiminta kokoontuisi palvelukeskuksella, jolloin ruokailut ja kahvitukset hoituisi ilman suuria siirtymiä. Tilan pitäisi riittää myös itse kokoontumiselle. Alakerrassa on myös saunatilat, joita voi myös käyttää. Tiistaita kaavailtiin sopivimmaksi päiväksi. (ei lääkärin vastaanottoa)
- Tuula Leinolla voisi olla mahdollisesti tiedossa lähihoitaja, joka voisi tällaista toimintaa lähteä organisoimaan ja ohjaamaan.
- Taideyhdistys ja SPR kartoittavat mahdollisia kiinnostuneita vapaaehtoisia toimintaan.
- Kunnalta voisi mahdollisesti saada ajoittain apua ohjaamiseen hyvinvointikoordinaattorin ja kirjastonhoitaja-kulttuurisihteerin toimesta.
- Lions Club selvittää omia resurssejaan asiakkaiden kuljettamiseen, osa asiakkaista joudutaan kuljettamaan todennäköisesti taksilla. (inva-varustus) (taksikortin käyttö mahdollisuus)

Päivätoiminnan sisältönä olisi askartelu, pelaaminen, lukeminen, liikunta, neuvonta ja opastus, teemapäivät, verinäytteiden otto ja peseytyminen /sauna.

Kustavin vanhus- ja vammaisneuvosto on osoittanut kunnanhallitukselle liitteenä olevan 17.2.2023 päivätyn kirjelmän, jossa todetaan seuraavaa:

”Vanhus- ja vammaisneuvosto keskusteli kokouksessaan 14.2.2023 ikäihmisten päivätoiminnasta suunnittelupalaverin muistion pohjalta. Vanhus- ja vammaisneuvosto oli yksimielisesti sitä mieltä, että päivätoiminnan käynnistäminen olisi tarpeellista ikäihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi kunnassamme. Toiminnan käynnistämiseen olisi tällä hetkellä käytössä Vakka-Suomen Vanhustenkotiyhdistyksen lahjoitusvaroja. Tämän kaltainen toiminta on lahjakirjan ehtojen mukaista. Lahjoitusvarat riittävät muun käytön ohella noin vuoden päivätoimintaan. Vanhus- ja vammaisneuvosto näkee toiminnan niin tärkeänä, että on syytä

pohtia toiminnan vakinaistamista siten, että määrärahat tulisivat jatkossa kunnan talousarvioon vuosittain”.

Vanhus- ja vammaisneuvoston kannanotossa on arvioitu toiminnan kustannuksia seuraavasti:

”Ruokailu ja iltapäiväkahvi 9 € / krt / hlö
Vapaaehtoisten ruokailu ja kahvit (3 hlö/krt) 27 €/päivä= 864 €
Kuljetus n. 100 € / päivä
Ohjaajan palkka sivukuluineen 20 €/tunti
Valmisteluineen ja suunnitteluineen 7 h/päivä
Materiaali- ja muut kustannukset 500 €/ vuodessa
Kokonaiskustannukset vuodessa (10 hlö/32 krt):
Tulot 12 €/hlö/krt =3840€/vuosi
Menot 11924 €
Tulot 3840 €
Kulut vuodessa 8084 €”

Ikäihmisten päivätoiminnan käynnistäminen työryhmän esittämällä tavalla on sinänsä kannatettava ja toiminnan piiriin pääsevien ikäihmisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen kannalta merkittävä palvelu. Hanke toteuttaa hyvin Kustavin kuntastrategiaa kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannalta. Toimintamallista on muissa kunnissa saatu hyviä kokemuksia.

Toiminnan suunnittelun yhteydessä tulisi ottaa huomioon etenkin sen tarkasti arvioidut kustannukset sekä toiminnan (ja kustannusten) jatkuminen sen jälkeenkin, kun lahjoitusvarat on käytetty. Toiminta kohdentuu melko rajattuun määrään ikäihmisiä, mutta on perusteltavissa ikäryhmän avuntarpeen suuremmalla määrällä. Suunnittelun tässä vaiheessa ei myöskään ole huomioitu yhteistyötä ja mahdollista kustannustenjakoa hyvinvointialueen kanssa esimerkiksi sosiaalihuoltolain tarkoittaman liikkumisen tuen osalta.

Sinällään kattavassa valmistelutyössä ei myöskään ole huomioitu toiminnan mahdollista valmistelua hankehakemuksen kautta, jolloin kyettäisiin nostamaan esiin mahdolliset muut yhteistyökumppanit sekä saatavilla olevat muut rahoituskanavat. Näin toimimalla toiminnan kustannukset kunnan suunnitelmavuosille 2023-2025 pystyttäisiin ennakoimaan tarkemmin ja näin varmistamaan toiminnan jatkuminen lahjoitusvarojen riittävydestä huolimatta. Hankevalmistelun avulla myös hankkeen vaikutusten arviointi tulisi myös asianmukaisesti tehtyä.

Esittelijä

vt. kunnanjohtaja Rauno Peltola

Vt. kunnanjohtajan päätösehdotus

Kunnanhallitus:

- 1) suhtautuu myönteisesti työryhmän sekä vanhus- ja vammaisneuvoston suositukseen Vanhustenkotiyhdistyksen lahjoittamien varojen kohdentamiseen ikäihmisten päivätoimintaan;
- 2) päättää aloittaa hankehakemuksen laatimisen ikäihmisten päivätoiminnan ja muiden palvelujen yhteisöllisestä kehittämisestä ja tuottamisesta siten, että lahjoitusvaroista osoitetaan tarvittava määrä hankkeen kuntaosuuteen;
- 3) päättää, että hanke valmistellaan yhteistyössä Kustavin vanhus- ja vammaisneuvoston sekä hankkeeseen liittyvien muiden yhdistysten ja yhteisöjen kanssa siten, että hankevalmistelun vastuuhenkilönä toimii

projektipäällikkö Tuuli Jansson;
4) päättää, että mahdollinen hankehakemus tai palvelua koskeva toimintasuunnitelma tuodaan erikseen kunnanhallituksen hyväksyttäväksi ennen sen jättämistä tai toiminnan aloittamista.

Kunnanhallituksen päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Täytäntöönpano Projektipäällikkö Tuuli Jansson

Kunnanhallitus 24.04.2023 § 69
21/00.01.02/2023

Projektipäällikkö Tuuli Jansson on laatinut selvityksen mahdollisuuksista ikäihmisten päivätoiminnan hankkeistamiseksi ja lisärahoituksen saamiseksi. Esitetyllä sisällöllä (KH 27.2. § 34) ja toimintamallilla ei hänen käsityksensä mukaan ole hankkeistamismahdollisuuksia, jos hakijana on kunta. Osittain hankkeistamismahdollisuudet myös heikkenevät johtuen päällekkäisyyksistä Varhan toiminnan tai muutoin tuettujen toimintojen kanssa. Leader tai maaseuturahasto soveltuu heikosti tai ei ollenkaan rahoitukseksi esitettyyn toimintaan, koska ne edellyttävät omaehtoisuutta ja rajattua laajempaa hyödynsaajajoukkoa. Myös Leader -rahoitusten aukeamisen viivästymisen aiheuttaisi ko. hankkeelle kohtuutonta viivästymistä.

Edellä olevan mukaisesti ikäihmisten päivätoiminta on tarkoituksenmukaista järjestää aiemman suunnitelman mukaisesti, mutta siitä poiketen määräaikaisena kokeiluna käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa 1.9.2023 – 31.5.2024 välisenä aikana.

Esittelijä vt. kunnanjohtaja Rauno Peltola

Vt. kunnanjohtajan päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää hyväksyä ikäihmisten päivätoiminnan käynnistämisen määräaikaisena kokeiluna 1.9.2023 – 31.5.2024 ja valtuuttaa hyvinvointikoordinaattorin ryhtymään kaikkiin tarpeellisiin toimiin toiminnan käynnistämiseksi ja siinä tarkoituksessa tekemään ja allekirjoittamaan tarvittavat tilaukset ja sopimukset käytettävissä olevien lahjoitusvarojen puitteissa. Hankkeen ohjausryhmänä toimii vanhus- ja vammaisneuvosto.

Kunnanhallituksen päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Täytäntöönpano Hyvinvointikoordinaattori
Vanhus- ja vammaisneuvosto